

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/104/2024
Identifikačné číslo spisu:	6314203368
Dátum vydania rozhodnutia:	09.12.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6314203368.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Y. V., rodená Ú., narodená XX. Y. XXXX, bytom T., S. XXX/X, 2/ E. V., rodená Ú., narodená XX. I. XXXX, bytom Ž. W. Q., E. H. XXX/XX, žalobkyne 1/ a 2/ zastúpené žalobcom 3/, 3/ X. Ú., narodený XX. R. XXXX, bytom V. W. C., T. XXX/X, zastúpený: JUDr. Bronislava Garajová, advokátka, so sídlom AK Poltár, Železničná 291, proti žalovaným: 1/ R. L., narodený XX. S. XXXX, bytom N. W. C., N. W. C. XXX, zastúpený: JUDr. Mária Stahovcová, advokátka, so sídlom AK Brezno, ČSA 18, 2/ X. L., narodený XX. Y. XXXX, naposledy bytom Č. C., I., Š. XX, 3/ Y. V., narodený XX. E. XXXX, bytom F. F., L. XXXX/X, 4/ I. T., narodená XX. Y. XXXX, bytom F., V. XX, 5/ Y. Š., rodená V., narodená XX. L. XXXX, bytom Q.E., L. XXX/X a 6/ R. L., narodený XX. L. XXXX, bytom N. W. C., N. W. C. XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. BR-6C/66/2014, o dovolaní žalobcu 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. marca 2023 sp. zn. 15Co/44/2022-726, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 6/ majú právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi 3/ v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. (Pôvodne) Okresný súd Brezno rozsudkom z 21. septembra 2021 č.k. 6C/66/2014-659 žalobu zamietol; vyslovil, že žalovaný 1/ má voči žalobcom nárok na náhradu trov konania spoločne a nerozdielne a žalovaným 2/ až 6/ sa náhrada trov konania nepriznáva. Žalobcovia sa v konaní domáhali určenia, že do dedičstva po poručiťovi R. L., narodenému XX. I. XXXX, ktorý zomrel dňa XX. R. XXXX, patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území N. W. C. a sú zapísané na listoch vlastníctva č. XXX, XXX, XXX a XXX, a to v podiele 1/2. Svoju žalobu zdôvodnili tým, že nebohy R. L., ich právny predchodca, za svojho života obhospodaroval celkovo 13,5 hektára poľnohospodárskej pôdy, na ktorej došlo k reálnej delbe pozemkov tak, že každý z podielových spoluvlastníkov, ktorí boli zapísaní v PKV vložke č. XX, XXX, XXX, XX, XXX a XXX potom užíval ako svoju vlastnú konkrétnu časť pozemkov. Žalobcovia ako právni nástupcovia poručiťľa R. L. zistili, že hoci disponujú dedičským rozhodnutím po ňom, pod sp. zn. D965/82, nie sú v katastrálnom operáte Okresného úradu Brezno,

odboru katastrálneho, vedení ako vlastníci pozemkov, ktoré mu patrili. Súd spor právne posúdil podľa § 137 písm. c) CSP, § 134 OZ a dospel z vykonaného dokazovania k záveru, že R. L., st. nenadobudol predmetné nehnuteľnosti ani reálnou delbou v čase účinnosti uhorského obyčajového práva do 01. 01. 1951 a ani vydržaním, či už podľa uhorského obyčajového práva alebo Stredného občianskeho zákonníka. Aj vo vzťahu k žalovaným 3/ a 4/, že žaloba je nedôvodná, a to tak pre argumentačnú ako aj dôkaznú núdzu. Žalobcovia vôbec nešpecifikovali dôvody, pre ktoré by mali do dedičstva po právnom predchodcovi patriť aj dva spoluvlastnícke podiely, ktoré aktuálne svedčia v prospech uvedených žalovaných, okrem všeobecného tvrdenia o užívaní pozemkov, čo však na úspech v konaní nestačilo. Zotrvali len na tvrdeniach o vlastníctve ich právneho predchodcu v roku 1982, bez argumentácie k ďalšiemu obdobiu po roku 1982 vo vzťahu k žalovaným 3/ a 4/. Preto žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 15. marca 2023 sp. zn. 15Co/44/2022-726 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; vyslovil, že žalovaný 1/ má voči žalobcom 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovaným 2/ až 6/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Mal za to, že žalobcovia v odvolaní neuviedli a nepreukázali žiadne skutočnosti, ktoré by boli relevantným dôvodom a mohli mať vplyv na výsledok, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil z tých istých dôvodov. Uviedol, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadom titulu nadobudnutia vlastníckeho práva poručiteľa R. L., narodeného XX. I. XXXX, ktorý zomrel dňa XX. R. XXXX, k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu. Reálna delba, na ktorú žalobcovia poukazovali, ako na titul nadobudnutia vlastníctva vyžadoval v zmysle vtedy platnej súdnej praxe, aby ako spoluvlastníci boli dotknuté osoby vedené v pozemkovej knihe, pričom ich právny predchodca túto požiadavku nespĺňal. Navyše žalobcovia o reálnej delbe nepredložili žiaden dôkaz a len samotné tvrdenie o užívaní poľnohospodárskej pôdy o rozlohe približne 13,5 hektára s poukazom na evidenčný list č. XXX v prospech R. L., st. nedáva základ pre záver súdu o tom, že sa jednalo o užívanie predmetných pozemkov v oprávnenej držbe, a že tieto nehnuteľnosti užíval ako vlastné na základe konkrétnej právnej skutočnosti, nemôže vychádzať len z posúdenia jeho subjektívnych predstáv. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k právnemu dôvodu, ktorý by mohol mať za následok vznik práva, čo žalobcovia nepreukázali. Samotné tvrdené užívanie nehnuteľnosti na vznik vlastníctva nepostačuje. K nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním teda dochádza v dôsledku kvalifikovanej držby veci vykonávanej po zákonom stanovenú dobu, pričom základnou podmienkou vydržania je držba veci, a to držba oprávnená. Navyše ku dňu smrti R. L., st. nebolo možné podľa platného Občianskeho zákonníka od 01. 04. 1964 až do 31. 12. 1990 vydržať poľnohospodársku pôdu, tak ako na to správne poukázal aj súd prvej inštancie. Za nedôvodný považoval argument, že s poukazom na evidenčný list právny predchodca žalobcov bol v roku 1978 považovaný vtedajším štátnym orgánom za vlastníka a užívateľa pozemkov uvedených v evidenčných listoch. Evidenčné listy boli zavedené v roku 1992 a zrušené k 01. 01. 2005, nie sú listinou, na základe ktorej je možné zapísať vlastnícke právo. Evidenčný list je doklad, v ktorom boli zapísané všetky nehnuteľnosti v užívaní toho istého užívateľa, napr. držiteľa, nájomcu alebo správcu. Avšak na jeho podklade nebolo možné uskutočniť platný prevod nehnuteľností, poprípade vykonávať právne úkony vyplývajúce z vlastníckeho práva. Preto súd prvej inštancie žalobu správne zamietol. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca 3/ dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“). Jeho prípustnosť vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. V tejto súvislosti uviedol, že odvolací súd „neposúdil oprávnenosť držby právneho predchodcu žalobcov, ako aj žalovaných v súlade s aktuálnou judikatúrou NS SR ako aj Ústavného súdu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018). Ústavný súd za podstatné považoval, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby je potrebné skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Ak právny predchodca sporových strán užíval pozemky vymedzené v teréne, ktoré nadobudol síce neplatnými právnymi úkonmi, ale jeho vlastníctvo a užívanie uznával štátny orgán, nemôže byť rozhodujúce, že pritom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Stredisko geodézie nezapísalo ako užívateľa a vlastníka osobu, ktorá nadobudla

pozemky v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Otázka zápisu vlastníka a užívateľa do evidenčného listu, ako dôkaz dobromyseľnosti vydržiateľa nie je zatiaľ v praxi dovolacieho súdu vyriešená.“

4. K dovolaniu sa vyjadrili žalovaní 1/, 3/ a 4/, ktorí ho považovali za nedôvodné a navrhli ho odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková otázka. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou, ako aj o otázku procesnoprávnou (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

12. Žalobca 3/ v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia a uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP namietal, že odvolací súd „neposúdil oprávnenosť držby právneho predchodcu žalobcov, ako aj žalovaných v súlade s aktuálnou judikatúrou (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018), keď Ústavný súd SR za podstatné pri dobromyseľnosti držby považoval potrebu skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Ak potom právny predchodca sporových strán užíval pozemky vymedzené v teréne, ktoré nadobudol síce neplatnými právnymi

úkonmi, ale jeho vlastníctvo a užívanie uznával štátny orgán, nemôže byť rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia vecí treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Stredisko geodézie nezapísalo ako užívateľa a vlastníka osobu, ktorá nadobudla pozemky v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Otázka zápisu vlastníka a užívateľa do evidenčného listu, ako dôkaz dobromyseľnosti vydržiateľa nie je zatiaľ v praxi dovolacieho súdu vyriešená.“

13. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že žalobcovia 1/ až 3/ v spore tvrdili, že ich právny predchodca (R. L. st.) nadobudol vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam na základe reálnej delby medzi pozemnoknižnými spoluvlastníkmi, pričom súd dospel k záveru, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno, keď nepredložili žiaden dôkaz, že bol vedený ako spoluvlastník v pozemkovej knihe, ani že došlo k reálnej delbe s tým, že samotné tvrdenie o užívaní poľnohospodárskej pôdy nie je podkladom pre záver, že sa jednalo o držbu oprávnenú, založenú na „domnelom titule“, že nehnuteľnosti užíval ako vlastné na základe konkrétnej právnej skutočnosti. Zároveň žalobcovia nepredložili žiaden dôkaz, ktorý by potvrdil vznik držby nehnuteľnosti právnym predchodcom žalobcov v dobrej viere, nakoľko sa neviaže k právnemu dôvodu, ktorý by mohol mať za následok vznik práva, ten žalobcovia nepreukázali. Preto nehnuteľnosti nebolo možné vydržať (neexistencia oprávnenej držby) a tiež vydržanie k poľnohospodárskej pôde nebolo možné podľa vtedajších právnych predpisov, či už podľa uhorského obyčajového práva (do roku 1951) alebo podľa Stredného občianskeho zákonníka (01. 04. 1964 do 31. 12. 1990). Tvrdenie, že evidenčný list je právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva právneho predchodcu žalobcov, pokiaľ žalobcovia tvrdili, že bol v roku 1978 na jeho základe považovaný vtedajším štátnym orgánom za vlastníka a užívateľa predmetných nehnuteľností, považoval súd za nedôvodné, nakoľko ide len o administratívny záznam, zavedený až v roku 1992 a zrušený k 01. 01. 2005.

14. I napriek snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku, jeho posúdením podľa obsahu v súlade s § 124 CSP (sp. zn. IV. ÚS 15/2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019), dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ relevantným spôsobom nevymedzil konkrétnu právnu otázku od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená, resp. sa pri jej riešení odvolací súd odklonil alebo je posudzovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolací súd má za to, že ide o skutkovú otázku, späť s vykonaným dokazovaním a jeho hodnotením, keď odvolací súd nemal ničím preukázanú oprávnenú držbu právneho predchodcu žalobcov podľa § 130 Občianskeho zákonníka a ani jeho dobrú vieru, nakoľko žalobcovia nepredložili žiaden listinný dôkaz o domnelom právnom titule, len uviedli všeobecné tvrdenie o užívaní nehnuteľnosti. Pokiaľ poukazovali na evidenčný list z roku 1978, súd uviedol, že tento argument je nedôvodný, nakoľko bol zavedený až v roku 1992 a má len administratívny charakter. Takto zistený skutkový stav bol pre súd dovolací záväzný (§ 442 CSP) a nie je možné ho prelomiť iným právnym posúdením veci (k tomu pozri aj bod 17. in fine), keďže sa nejedná o otázku právnu, ale skutkovú. V neposlednom rade najvyšší súd dodáva, že sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP.

15. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobcu 3/ podľa § 447 písm. f) CSP (§ 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP) v celom rozsahu odmietol.

16. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.